

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA
I VODNOGA GOSPODARSTVA

**IZVJEŠĆE O KONCESIJAMA NA VODAMA I JAVNOM VODNOM
DOBRU S PRIJEDLOGOM MJERA ZA POBOLJŠANJE NAPLATE
KONCESIJSKIH NAKNADA**

Zagreb, ožujak 2004.

SADRŽAJ

	str
1. UVOD	1
1.1. Zakonski okviri za dodjelu koncesija na vodama i javnom vodnom dobru	
1.2. Vrste koncesija po namjeni u vodnom gospodarstvu	5
2. PREGLED IZDANIH KONCESIJA	6
2.1. Pregled izdanih koncesija po namjenama	
2.2. Pregled izdanih koncesija po korisniku koncesijske naknade	
3. EVIDENCIJA O IZDANIM KONCESIJAMA	7
4. KONCESIJSKE NAKNADE	8
4.1. Jednokratne koncesijske naknade	
4.2. Godišnje koncesijske naknade	
4.3. Uočeni problemi kod obračuna i naplate koncesijske naknade	9
5. PRIJEDLOG MJERA ZA POBOLJŠANJE OBRAČUNA I NAPLATE KONCESIJSKIH NAKNADA	13

Privitak: PRIJEDLOG ZAKLJUČKA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

1. UVOD

1.1. ZAKONSKI OKVIRI ZA DODJELU KONCESIJA NA VODAMA I JAVNOM VODNOM DOBRU

1.1.1. ZAKON O KONCESIJAMA

Zakonom o koncesijama («Narodne novine» broj 89/92) određeno je da se koncesijama stječe pravo gospodarskog korištenja prirodnih bogatstava te drugih dobara za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, kao i pravo obavljanja djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku te izgradnja i korištenje objekata potrebnih za obavljanje tih djelatnosti.

Istim Zakonom određeno je da odluku o koncesiji donosi Zastupnički dom Sabora RH ako posebnim zakonom nije drugačije određeno. Prijedlog za donošenje odluke o dodjeli koncesije podnosi Vlada RH a nakon pribavljenog mišljenja općine, grada ili županije na čijem se području stječe pravo gospodarskog korištenja prirodnog bogatstva ili drugih dobara. Odluka o dodjeli koncesije donosi se na temelju provedenog javnog prikupljanja ponuda ili javnog natječaja ili na zahtjev ako je to određeno posebnim zakonom.

Ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, Vlada RH, odnosno nadležno ministarstvo ili izvršno tijelo županije, odnosno grada i podnositelj ponude (zahtjeva) sklapaju ugovor o koncesiji.

Ugovoreno plaćanje naknada za koncesiju ide u prihod proračuna Republike Hrvatske ili proračuna županije, odnosno grada. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave («Narodne novine» broj 59/01) propisano je da su zajednički prihodi države, općine i grada prihodi od godišnjih koncesijskih naknada i da se dijele između države i općine odnosno grada na čijem se području ostvaruje pravo korištenja voda.

Ugovori o koncesiji upisuju se u jedinstveni registar koncesija koji vodi Ministarstvo financija.

1.1.2. ZAKON O VODAMA

Zakonom o vodama («Narodne novine» broj 107/95) kao posebnim zakonom u člancima od 142. do 155. uređeno je da se koncesijom stječe pravo korištenja voda i javnog vodnog dobra, odnosno pravo obavljanja gospodarskih i drugih djelatnosti na vodama i javnom vodnom dobru.

Istim zakonom je određeno za koje vrste korištenja voda i javnog vodnog dobra je potrebna koncesija i propisana mogućnost da se vode i javno vodno dobro mogu

koristiti bez koncesije, ukoliko se radi o manjem opsegu korištenja, a što se određuje podzakonskim aktom.

Nadalje, određeno je za koje namjene odluku o koncesiji donosi Zastupnički dom Sabora RH, Vlada RH, Državna uprava za vode ili županijsko poglavarstvo, a po prethodno pribavljenom stručnom mišljenju «Hrvatskih voda».

Ugovore o koncesiji sklapa s korisnikom koncesije Državna uprava za vode a iznimno Hrvatske vode za koncesije gdje odluku o koncesiji donosi županijsko poglavarstvo.

Stručne poslove u vezi s pripremom odluka o koncesiji i stručni nadzor nad ispunjavanjem ugovora o koncesiji obavljaju «Hrvatske vode».

1.1.3. UREDBA O UVJETIMA I POSTUPKU ZA DODJELU KONCESIJA NA VODAMA I JAVNOM VODNOM DOBRU

Uredbom o uvjetima i postupku za dodjelu koncesija na vodama i javnom vodnom dobru («Narodne novine» broj 99/96 i 11/98) određen je manji opseg korištenja voda i javnog vodnog dobra za koji nije potrebna koncesija, utvrđeno je vrijeme na koje se dodjeljuje koncesija i osnove za određivanje naknada za koncesiju te je propisan način provođenja postupka za dodjelu koncesija na vodama i javnom vodnom dobru.

Ovim podzakonskim aktom detaljno su određeni kriteriji za izračun jednokratne koncesijske naknade koju korisnik koncesije uplaćuje uglavnom prigodom sklapanja ugovora o koncesiji, minimalna visina simbolične jednokratne naknade koju korisnik može plaćati i obročno te kriteriji za izračun godišnje koncesijske naknade koja se uplaćuje tijekom korištenja koncesije.

1.1.4. DODJELA KONCESIJA

Stupanjem na snagu Zakona o vodama početkom 1996. godine i donošenjem Uredbe o uvjetima i postupku za dodjelu koncesija na vodama i javnom vodnom dobru koncem iste godine stvorene su osnovne pretpostavke za dodjelu koncesija.

Naprijed rečenim zakonom i podzakonskim aktom određen je status «starih» korisnika koji su dužni ishoditi koncesije za obavljanje djelatnosti i to bez provođenja javnog natječaja i uz iznimke plaćanja jednokratne koncesijske naknade i određen je rok za podnošenja zahtjeva za dodjelu takve koncesije.

Većina «starih» korisnika podnijela je zahtjeve u zakonskom roku i ostvarila pravo na dodjelu koncesije bez provođenja javnog natječaja i bez plaćanja jednokratne koncesijske naknade. Ostali, koji nisu podnijeli zahtjev u zakonskom roku, ostvarili su

svoje pravo na način kao i novi korisnici, ovisno o vrsti koncesije javnim natječajem ili neposrednom dodjelom i uz plaćanje jednokratne koncesijske naknade.

Dodjela koncesija započela je tijekom 1997. godine i od te godine provodi se kontinuirano putem javnih nadmetanja ili neposrednom dodjelom na zahtjev korisnika.

Do 31. prosinca 2003. dodijeljeno je ukupno 712 koncesija.

1.2. VRSTE KONCESIJA PREMA NAMJENI U VODNOM GOSPODARSTVU

Koncesije na vodama i javnom vodnom dobru potrebne su za obavljanje slijedećih djelatnosti:

- a. Za zahvaćanje voda za potrebe javne vodoopskrbe;
- b. za korištenje vodne snage radi proizvodnje električne energije;
- c. za korištenje vodne snage za pogon uređaja;
- d. za zahvaćanje voda za tehnološke i slične potrebe pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju gospodarsku ili drugu sličnu djelatnost;
- e. za crpljenje mineralnih i termalnih voda;
- f. za zahvaćanje voda za melioracijsko navodnjavanje;
- g. za uređenje plovinih putova na rijekama i jezerima, građenje umjetnih kanala i drugih građevina za plovidbu;
- h. za građenje riječnih luka i lučkih uređaja;
- i. za uzgoj riba u zatvorenim vodama i uzgoj riba u gospodarske svrhe u otvorenim vodama;
- j. za gospodarsko i drugo korištenje javnog vodnog dobra s podizanjem trajnih građevina, odnosno ugradnjom uređaja;
- k. za korištenje javnog vodnog dobra za športske i rekreacijske namjene s podizanjem trajnih građevina i
- l. za vađenje obnovljivih količina pijeska i šljunka bagerima i drugim sličnim napravama na području značajnom za vodni režim.

Za sklapanje ugovora o koncesijama za obavljanje naprijed navedenih djelatnosti nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva - Državna uprava za vode - s izuzetkom korištenja javnog vodnog dobra za namjene pod j. i k. kada ugovore o koncesiji sklapaju «Hrvatske vode» na osnovu odluke o dodjeli koncesije koju donosi županijsko poglavarstvo.

Slijedom naprijed rečenog MPŠVG – DUV - vodi očevidnik izdanih koncesija samo za koncesije za koje je određena i za sklapanje ugovora o koncesiji.

2. PREGLED IZDANIH KONCESIJA

2.1. PREGLED IZDANIH KONCESIJA PO NAMJENAMA

Do 31. prosinca 2003. izdane su koncesije na vodama i javnom vodnom dobru:

- a. Za zahvaćanje voda za potrebe javne vodoopskrbe - 135;
- b. za korištenje vodne snage radi proizvodnje električne energije - 25;
- c. za korištenje vodne snage za pogon uređaja - 1;
- d. za zahvaćanje voda za tehnološke i slične potrebe pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju gospodarsku ili drugu sličnu djelatnost – 369
za zahvaćanje pitke vode radi prodaje na tržištu – 13   ukupno 382;
- e. za crpljenje mineralnih i termalnih voda - 17;
- f. za zahvaćanje voda za melioracijsko navodnjavanje - 0;
- g. za uređenje plovnih putova na rijekama i jezerima, građenje umjetnih kanala i drugih građevina za plovidbu - 0;
- h. za građenje riječnih luka i lučkih uređaja - 0;
- i. za uzgoj riba u zatvorenim vodama i uzgoj riba u gospodarske svrhe u otvorenim vodama - 52;
- j. za gospodarsko i drugo korištenje javnog vodnog dobra s podizanjem trajnih građevina, odnosno ugradnjom uređaja – evidenciju vode «Hrvatske vode», županije i Ministarstvo financija RH;
- k. za korištenje javnog vodnog dobra za športske i rekreacijske namjene s podizanjem trajnih građevina - evidenciju vode «Hrvatske vode», županije i Ministarstvo financija RH;
- l. za vađenje obnovljivih količina pijeska i šljunka bagerima i drugim sličnim napravama na području značajnom za vodni režim - 96.

2.2. PREGLED IZDANIH KONCESIJA PO KORISNIKU KONCESIJSKE NAKNADE

Zakonom o vodama određeno je da su jednokratna i godišnja koncesijska naknada prihod Državnog proračuna u slučajevima kada odluku o dodjeli iste donosi Sabor ili Vlada RH, a kada odluku o koncesiji donosi MPŠVG (DUV) ili županijsko poglavarstvo tada su prihod županijskog proračuna.

Slijedom naprijed rečenog ovdje se daje pregled izdanih koncesija prema korisniku koncesijskih naknada.

- Državni proračun RH	111
- Županijski proračuni	601
- Bjelovarsko-bilogorska županija	47
- Brodsko-posavska županija	27
- Dubrovačko-neretvanska županija	6
- Istarska županija	8
- Karlovačka županija	28
- Krapinsko-zagorska županija	14
- Ličko-senjska županija	9
- Međimurska županija	14
- Osječko-baranjska županija	82
- Požeško-slavonska županija	16
- Primorsko-goranska županija	28
- Sisačko-moslavačka županija	43
- Splitsko-dalmatinska županija	28
- Šibensko-kninska županija	13
- Varaždinska županija	24
- Vukovarsko-srijemska županija	37
- Zadarska županija	8
- Zagrebačka županija	54
- Grad Zagreb	37

3. EVIDENCIJA O IZDANIM KONCESIJAMA

Zakonom o koncesijama određeno je da se ugovori o koncesijama upisuju u jedinstveni registar koncesija koji vodi Ministarstvo financija.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (Državna uprava za vode) vodi očevidnik o izdanim koncesijama u klasičnom i elektroničkom obliku od 1998. godine, koji se stalno nadopunjuje novosklopljenim ugovorima o koncesiji, odnosno, unose se podaci o koncesijama kojima je istekao rok na koje su bile dodijeljene odnosno o koncesijskim ugovorima koji su raskinuti ili otkazani.

Nakon sklapanja ugovora o koncesiji po jedan primjerak istoga dostavlja se Ministarstvu financija radi upisa u jedinstveni registar koncesija, nadležnim županijskim uredima za proračun (ukoliko se koncesijske naknade uplaćuju u proračun županije) i «Hrvatskim vodama» radi obavljanja stručnog nadzora nad ispunjavanjem obveza iz ugovora o koncesiji.

4. KONCESIJSKE NAKNADE

Uredbom o uvjetima i postupku za dodjelu koncesija na vodama i javnom vodnom dobru uređene su osnove za određivanje jednokratne i godišnje naknade za koncesije.

4.1. JEDNOKRATNE KONCESIJSKE NAKNADE

Jednokratnu koncesijsku naknadu plaćaju korisnici koncesija prije sklapanja ugovora o koncesiji i njezina visina je određena srazmjerno godišnjoj koncesijskoj naknadi osim u slučajevima uređenja plovni putova na rijekama i jezerima, građenja umjetnih kanala i drugih građevina za plovidbu, građenja luka i lučkih uređaja te gospodarskog i drugog korištenje javnog vodnog dobra sa podizanjem trajnih građevina kada se jednokratna koncesijska naknada određuje srazmjerno prosječnoj prometnoj vrijednosti građevinskog zemljišta na području županije, grada ili općine u kojoj je to javno vodno dobro.

Plaćanja jednokratne koncesijske naknade bili su oslobođeni «stari» korisnici voda i javnog vodnog dobra koji su do određenog roka podnijeli zahtjev za dodjelu koncesije i iskoristili mogućnost da na osnovu stečenog prava na korištenje voda i javnog vodnog dobra sklope ugovor o koncesiji. Izuzetak su «Stari» korisnici koji su zahvaćali mineralnu vodu radi prodaje na tržištu ili za priređivanje drugih napitaka ili za druge namjene.

Jednokratna koncesijska naknada utvrđivana je i u simboličnom iznosu u slučajevima dodjele koncesije za komunalne potrebe jedinica lokalne samouprave odnosno za potrebe socijalne ili slične djelatnosti koja se ne obavlja na tržišnim osnovama.

4.2. GODIŠNJE KONCESIJSKE NAKNADE

Godišnju koncesijsku naknadu plaćaju korisnici koncesija dinamikom koja je određena ugovorom o koncesiji, uglavnom ili u mjesečnim ili u tromjesečnim obrocima.

Visina godišnje koncesijske naknade određena je uglavnom prema količini korištene vode ili izvađenog pijeska i šljunka i određenog postotka naknade za korištenje voda koja se plaća prema Zakonu o financiranju vodnog gospodarstva.

Izuzeci su u sljedećim slučajevima:

- za zahvaćanje pitkih ili mineralnih voda te njihovih pripravaka namjenjenih prodaji na tržištu – u visini od 2,5% prihoda ostvarenog prodajom te vode,
- za korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije – u visini od 1% ostvarene prosječne cijene proizvedene el. energije na pragu elektrane u svakoj godini korištenja,
- za korištenje vodne snage za pogon uređaja (osim za proizvodnju električne energije) – u visini od 1% od prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti za koju se vodna snaga koristi,
- za uzgoj riba u zatvorenim vodama i uzgoj riba u gospodarske svrhe u otvorenim vodama – u visini od 1% procijenjene vrijednosti

ukupnog ulova ribe u pojedinoj godini korištenja koncesije, a prema tržišnim cijenama u istom razdoblju,

- za uređenje plovnih putova na rijekama i jezerima, građenje umjetnih kanala i drugih građevina za plovidbu, građenje luka i lučkih uređaja, gospodarsko i drugo korištenje javnog vodnog dobra sa podizanjem trajnih građevina odnosno ugradnjom uređaja – u visini od 2% prosječne prometne cijene građevinskog zemljišta na području županije, grada ili općine u kojoj je to javno dobro a prema površini dodijeljenoj na korištenje.

4.3. UOČENI PROBLEMI KOD OBRAČUNA I NAPLATE KONCESIJSKIH NAKNADA

4.3.1. OBRAČUN JEDNOKRATNE KONCESIJSKE NAKNADE

Zahvaćanje pitke vode radi prodaje na tržištu

Jednokratna naknada određuje se prema jednostrukom iznosu godišnje naknade prema procjeni ostvarenja te naknade u prvoj godini korištenja. Ovakav način obračuna koji se zasniva na subjektivnoj procjeni prihoda ostvarenog prodajom te vode na tržištu onemogućava ujednačen tretman svih potencijalnih korisnika koncesije za ovu namjenu korištenja voda.

Crpljenje mineralnih voda radi prodaje na tržištu i proizvodnje drugih napitaka

Jednokratna naknada određuje se u trostrukom iznosu godišnje naknade prema procjeni ostvarenja te naknade u prvoj godini korištenja. Ovakav način obračuna zasniva se na subjektivnoj procjeni prihoda ostvarenog prodajom te vode na tržištu i onemogućava ujednačen tretman svih potencijalnih korisnika koncesije za ovu namjenu korištenja voda.

Korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije i za pogon drugih uređaja

Jednokratna naknada određuje se u višestrukom iznosu godišnje naknade prema procjeni ostvarenja te naknade u prvoj godini korištenja. Ovakav način obračuna zasniva se na subjektivnoj procjeni opsega korištenja vodne snage i onemogućava ujednačen tretman svih potencijalnih korisnika koncesije za ovu namjenu korištenja voda.

Uzgoj riba u zatvorenim vodama i uzgoj riba u gospodarske svrhe u otvorenim vodama

Jednokratna naknada određuje se u peterostrukom iznosu godišnje naknade prema procjeni ostvarenja te naknade u prvoj godini korištenja. Ovakav način obračuna

zasniva se na subjektivno procijenjenoj vrijednosti ulova ribe a prema tržišnim cijenama u toj godini te onemogućava ujednačen tretman svih potencijalnih korisnika koncesije za ovu namjenu korištenja voda.

4.3.2. OBRAČUN GODIŠNJE KONCESIJSKE NAKNADE

Zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu

Godišnja koncesijska naknada određuje se prema količini iskorištene vode u visini od 10% naknade za korištenje voda koja se plaća Prema Zakonu o financiranju vodnoga gospodarstva. Izraz iskorištena voda omogućava različite interpretacije u rasponu od ukupno zahvaćene vode, isporučene vode u komunalni sustav, obračunate vode pa sve do naplaćene vode krajnjim korisnicima. U praksi je najčešći slučaj da se ova naknada obračunava na temelju naplaćene vode krajnjim korisnicima čime se u stvari ne potiču komunalna društva koja obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe da smanjuju gubitke u vodoopskrbnom sustavu i poboljšavaju sustav naplate stvarno ispuštenih količina pitke vode. Ovakav pristup koji se obrazlaže socijalnim pristupom cijeni vode u neposrednoj je suprotnosti s načelom da se zalihe pitke vode koriste racionalno.

Zahvaćanje pitke vode radi prodaje na tržištu i crpljenje mineralnih voda radi prodaje na tržištu i proizvodnje drugih napitaka

Godišnja koncesijska naknada određuje se u visini od 2,5 % prihoda ostvarenog prodajom tih voda na tržištu a pod prihodom se smatra ukupna vrijednost isporučene vode ili vode iskorištene za proizvodnju drugih napitaka i druge namjene utvrđena prema prodajnoj cijeni vode koju ostvaruje korisnik koncesije, umanjena za porez na dodanu vrijednost. Ovakva formulacija teško je primijenjiva na obračun naknade za vodu iskorištenu za proizvodnju drugih napitaka i druge namjene a problematičan je i izračun prodajne cijene vode (u njoj je primjerice izražena i vrijednost ambalaže).

Korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije

Godišnja koncesijska naknada određuje se u visini od 1% ostvarene prosječne cijene proizvedene električne energije na pragu elektrane u svakoj godini korištenja. Ovakav način obračuna otvara niz nedoumica i mogućih izračuna a otežana je i kontrola stvarno proizvedene količine el. energije na pragu elektrane kao i izračun prosječne cijene proizvedene električne energije.

Korištenje vodne snage za pogon uređaja (osim uređaja za proizvodnju el. energije)

Godišnja koncesijska naknada obračunava se visini od 1% prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti za koju se vodna snaga koristi. Neovisno od činjenice da je za ovu namjenu korištenja voda zatražena i izdana samo jedna koncesija ovakav način obračuna dovodi u neravnopravan položaj buduće korisnike koncesija jer je u praksi moguće da se sa istim opsegom korištenja vodne snage (voda) ostvaruju osjetno različiti prihodi od djelatnosti za koju se ta vodna snaga koristi.

Uzgoj riba u zatvorenim vodama i uzgoj riba u gospodarske svrhe u otvorenim vodama

Godišnja koncesijska naknada određuje se u iznosu od 1% procijenjene vrijednosti ukupnog ulova ribe u pojedinoj godini korištenja koncesije, a prema tržišnim cijenama u istom razdoblju. Ovaj način obračuna u praksi je pokazao da je nemoguće provesti kontrolu stvarnog ulova a i tržišna cijena je vrlo promijenjiva kategorija.

4.3.3. PROBLEMI KOD NAPLATE GODIŠNJIH KONCESIJSKIH NAKNADA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva - Državna uprava za vode - prati obračun i plaćanje koncesijskih naknada još od 1998. godine sukladno svojim stručnim i kvalifikacijskim mogućnostima.

Rezultat toga kontinuiranog praćenja prikazan je u pregledu uočenih problema i nedostataka koji su iskazani u nastavku ovog izvješća.

Godišnje koncesijske naknade koje su prihod državnog proračuna

U državni proračun godišnje koncesijske naknade dužni su uplaćivati korisnici koncesija za:

- korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije u postrojenjima snage od 5 i više MW,
- uređenje plovnih puteva na rijekama i jezerima, građenje umjetnih kanala i drugih građevina za plovidbu,
- građenje riječnih luka i lučkih uređaja,
- zahvaćanje voda za potrebe javne vodoopskrbe kapaciteta većeg od 100 l/sec,
- crpljenje mineralnih i termalnih voda i
- uzgoj riba na površinama većim od 5 ha.

Osnovne probleme kod obračuna i naplate ovih godišnjih koncesijskih naknada moguće je sažeti u nekoliko elemenata:

- **Ministarstvo financija ne izdaje godišnja rješenja o plaćanju godišnje koncesijske naknade korisnicima koncesija i na taj način se ne sankcioniraju dugovanja koncesionara u rasponu od obračuna zatezних kamata pa sve do provođenja ovrhe,**
- **nije uspostavljena dovoljno kvalitetna veza između «Hrvatskih voda» i Ministarstva financija na način da se Ministarstvu financija dostavljaju podaci o zahvaćenim količinama pitkih, mineralnih i termalnih voda te o količini proizvedene el. energije na pragu elektrane. «Hrvatske vode» temeljem «Pravilnika o obračunavanju i plaćanju naknade za korištenje voda» (NN broj 94/98) izdaju korisnicima voda rješenja o plaćanju naknade za korištenje voda u kojima su sadržani i svi elementi za obračun godišnje koncesijske naknade,**

- procjenu vrijednosti ukupnog ulova ribe u pojedinoj godini korištenja koncesije, a prema tržišnim cijenama u istom razdoblju obavljaju sami korisnici koncesije iz razloga što «Hrvatske vode» nemaju odgovarajući stručni kadar, a tako dobiveni podaci teško mogu biti realna podloga za izračun godišnje koncesijske naknade.

Godišnje koncesijske naknade koje su prihod županijskih proračuna

U proračun županija godišnje koncesijske naknade dužni su uplaćivati korisnici koncesija za:

- korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije u postrojenjima snage manje od 5 MW,
- korištenje vodne snage za pogon drugih postrojenja,
- zahvaćanje voda za potrebe javne vodoopskrbe kapaciteta manjeg od 100 l/sec,
- zahvaćanje voda za tehnološke i slične potrebe pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju gospodarsku ili drugu sličnu djelatnost,
- zahvaćanje voda za melioracijsko navodnjavanje,
- uzgoj riba na površinama manjim od 5 ha i
- vađenje pijeska i šljunka bagerima i drugim sličnim napravama na području značajnom za vodni režim.

Osnovne probleme kod obračuna i naplate ovih godišnjih koncesijskih naknada moguće je sažeti u nekoliko elemenata:

- u nekim županijama još nije ni određen nadležni ured u kojem bi se objedinjavali koncesijski ugovori i sačinio jedinstveni registar koncesija kojih naknade prihoduje županijski proračun,
- nadležni županijski uredi ne izdaju godišnja rješenja o plaćanju godišnje koncesijske naknade korisnicima koncesija i na taj način se ne sankcioniraju dugovanja koncesionara u rasponu od obračuna zateznih kamata pa sve do provođenja ovrhe,
- nije uspostavljena dovoljno kvalitetna veza između «Hrvatskih voda» i nadležnih županijskih ureda na način da im «Hrvatske vode» dostavljaju podatke o zahvaćenim količinama voda, o količini proizvedene el. energije na pragu elektrane i o izvađenim količinama pijeska i šljunka na području značajnom za vodni režim. «Hrvatske vode» temeljem «Pravilnika o obračunavanju i plaćanju naknade za korištenje voda» (NN broj 94/98) izdaju korisnicima voda rješenja o plaćanju naknade za korištenje voda u kojima su sadržani i svi elementi za obračun godišnje koncesijske naknade. Istovjetan je slučaj i sa rješenjima o plaćanju naknade za:
- procjenu vrijednosti ukupnog ulova ribe u pojedinoj godini korištenja koncesije, a prema tržišnim cijenama u istom razdoblju obavljaju sami korisnici koncesije iz razloga što «Hrvatske vode» nemaju odgovarajući stručni kadar, a tako dobiveni podaci teško mogu biti realna podloga za izračun godišnje koncesijske naknade,

- visinu godišnjeg prihoda od obavljanja djelatnosti u kojoj se koristi vodna snaga za pogon uređaja teško je jednoznačno odrediti.

4.3.4. POSLJEDICE UOČENIH PROBLEMA KOD OBRAČUNA I NAPLATE KONCESIJSKIH NAKNADA

Posljedice svega naprijed rečenog mogu se očitati iz rezultata praćenja uplate godišnjih koncesijskih naknada koju, unatoč neredovitom dostavljanju podataka, vodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva - Državna uprava za vode.

U 2002. godini zabilježen je po prvi puta trend osjetnog pada uplata koncesijskih naknada za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu u odnosu na 2001. godinu.

2001. godine uplata ovih naknada dosegla je razinu obračunatih za tu godinu ali poglavito iz razloga što su uplaćena i neka dugovanja iz prethodnih godina. Kada se zbroje sva dugovanja od 1998. godine ona su dosegla do konca 2002. godine razinu od cca 40 mil. kuna ili 39% od ukupno obračunate godišnje koncesijske naknade za ovo razdoblje.

Podaci za 2003. godinu se još prikupljaju i obrađuju no već na temelju do sada prikupljenih može se izreći ocjena da je **naplata daleko od zadovoljavajuće.**

Ovu tvrdnju temeljimo na činjenici da je usporedbom od naplaćenih naknada za korištenje voda i naknade za vađenje pijeska i šljunka sa uplaćenim godišnjim koncesijskim naknadama samo u 2003. godini ustanovljen dug od cca 9,5 mil kn (30%) kojem treba još pribrojiti i moguća dugovanja za zahvaćanje voda u tehnološke svrhe, za zahvaćanje pitkih i mineralnih voda radi prodaje na tržištu, za korištenje voda za uzgoj riba u gospodarske svrhe te za korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije.

Glede naplate godišnjih koncesijskih naknada za korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije podaci se ne dostavljaju redovito tako da **nema pravog uvida u stanje obračuna i naplate** u ovom segmentu korištenja voda.

Koncesijske naknade za uzgoj riba su predmet stalnih prosvjeda poslovnih udruga u ribnjačarstvu koje tvrde da im se bitno povećavaju ionako veliki troškovi poslovanja plaćanjem koncesijske naknade te da se ova djelatnost stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na uvoznu konkurenciju.

Stanje u ostalim područjima korištenja voda i javnog vodnog dobra također se **može ocijeniti da nije ni blizu zadovoljavajućeg.**

5. PRIJEDLOG MJERA ZA POBOLJŠANJE OBRAČUNA I NAPLATE KONCESIJSKIH NAKNADA

Svrha ovog izvješća je prvenstveno **predložiti mjere za otklanjanje uočenih nedostataka u postupku obračuna i naplate koncesijskih naknada**, a sve sa namjerom **da se poboljša financijska disciplina i u ovoj oblasti**, što je i jedna od temeljnih odrednica Programa Vlade RH u mandatnom razdoblju od 2003. do 2007. godine.

Imajući u vidu prije svega uređenost plaćanja naknada za razne vidove korištenja voda i javnog vodnog dobra prema Zakonu o financiranju vodnoga gospodarstva, koja je uređena odgovarajućim pravilnicima o obračunavanju i plaćanju tih naknada, predlažemo slijedeće:

1. u suradnji s Ministarstvom financija izraditi tumačenje o obračunu i naplati koncesijskih naknada za korištenje voda i javnog vodnog dobra

- ovim tumačenjem prvenstveno treba **urediti izdavanje rješenja o plaćanju godišnje koncesijske naknade** za sve vidove korištenja voda i javnog vodnog dobra. **Rješenja bi izrađivala nadležna tijela u Ministarstvu financija** za one koncesijske naknade koje su **prihod državnog proračuna** a **nadležna tijela županija** izrađivala bi rješenja za **godišnje koncesijske naknade** koje su **prihod županija**.

- «Hrvatske vode» treba ovim tumačenjem **uputiti da dostavljaju kopije rješenja o plaćanju naknada prema Zakonu o financiranju vodnog gospodarstva nadležnim tijelima Ministarstva financija ili u županijama**, ovisno o tome čiji je prihod koncesijska naknada, **kako bi ista raspolagala svim relevantnim podacima za obračun godišnje koncesijske naknade**.

- ovim tumačenjem nužno je **uputiti nadležna tijela za izdavanje rješenja o visini koncesijske naknade da izvještavaju (barem jednom godišnje) MPŠVG o razrezu i uplati ove naknade** zbog praćenja stanja u ovoj oblasti, te da predlažu mjere od pokretanja postupka o raskidu ugovora o koncesiji pa sve do otkaza koncesijskog ugovora.

2. Izmjene i dopune Uredbe o uvjetima i postupku za dodjelu koncesija na vodama i javnom vodnom dobru

- potrebno je **pojednostaviti obračun jednokratne koncesijske naknade za zahvaćanje pitke i mineralne vode radi prodaje na tržištu**,

- **pojednostaviti obračun jednokratne naknade za korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije i za pogon drugih uređaja**,

- **pojednostaviti obračun jednokratne koncesijske naknade za uzgoj riba u zatvorenim vodama i za uzgoj riba u gospodarske svrhe u otvorenim vodama**,

- izmijeniti način obračuna godišnje koncesijske naknade za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu,
- izmijeniti način obračuna godišnje koncesijske naknade za zahvaćanje pitkih i mineralnih voda radi prodaje na tržištu,
- izmijeniti način obračuna godišnje koncesijske naknade za korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije,
- izmijeniti način obračuna godišnje koncesijske naknade za korištenje vodne snage za ostale uređaje,
- izmijeniti način obračuna godišnje koncesijske naknade za uzgoj riba u zatvorenim vodama i za uzgoj riba u gospodarske svrhe u otvorenim vodama.

Donošenjem naprijed predloženog tumačenja i izmjenom i dopunom Uredbe o uvjetima i postupku za dodjelu koncesija na vodama i javnom vodnom dobru bili bi stvoreni, uvjereni smo, **uvjeti za poboljšanje i pojednostavljenje obračuna i naplate koncesijskih naknada** za korištenje voda i javnog vodnog dobra čime bi se ostvarilo jačanje financijske discipline koncesionara te **stimuliralo racionalnije korištenje pitkih i mineralnih voda**.

Slijedom naprijed rečenog predlaže se da Vlada RH donese zaključak kako je to predloženo u prilogu ovog akta